

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda yer alan sorularımın Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından yazılı olarak yanıtlamasını saygı ile dilerim.

Şenel SARIHAN
Ankara Milletvekili

İnsan hakları, insan kişiliğinin değerini oluşturan onurdan doğar ve bu kişiliğin özgür ve tam gelişmesi için gerekli kişisel, siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel ve moral koşullara ilişkin talep ilkelerini oluştururlar. Bu ilkelerden türetilen hukuk kuralları, bir hukuk düzeninin ne kadar meşru olduğunun ölçüsünü oluşturmaktadır. Bu haklardan biri de, din ve vicdan özgürlüğüdür.

. Birleşmiş Milletler Evrensel İnsan Hakları Bildirgesinin din ve vicdan özgürlüğü başlıklı maddesinde: “Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak, din veya topluca, açık olarak ya da özel biçimde öğrenim, uygulama, ibadet ve dinsel törenlerle açığa vurma özgürlüğünü içerir”. Düzenlemesi yer almaktadır. 1975 tarihli Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Sonuç Bildirgesi’nin (Helsinki Belgesi) VII. Bölümünde: “Katılan Devletler ırk, cinsiyet, dil ya da din ayrımı gözetmeksizin herkes için düşünce, vicdan, din ya da inanç özgürlüğü dahil, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı gösterir. Bu çerçevede içinde katılan devletler, bireyin, tek başına ya da başkalarıyla birlikte kendi vicdanı uyarınca din ya da inancını açıklama ve uygulama özgürlüğünü tanırlar ve ona saygı gösterir” denilmiştir. Aynı şekilde AGİT Yeni Bir Avrupa İçin Paris Şartı (21 Kasım 1990) ve AGİT İstanbul Avrupa Güvenlik Şartı’nın (19 Kasım 1999) ilgili hükümlerinde aynı düzenleme yer almaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 25 Kasım 1981 kabul etmiş olduğu ve etik ilkeler olarak nitelenen “Din ya da İnanca Dayalı Her Türlü Hoşgörüsüzlük ve Ayrımcılığın Kaldırılması” Bildirgesinin 1, 2 ve 6. Maddelerinde de, din ya da inanç özgürlüğü hakkını düzenlemektedir.

Türkiye’nin imzalamış olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950) Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğü başlıklı 9. Maddesinde : “Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir” denilmekte, hakkın kapsamında tanınan özgürlükler güvenceye alınmaktadır. Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin (1966) Düşünce Vicdan ve Din Özgürlüğü başlıklı 18 Maddesinde de: “Her şahıs düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak bir dine sahip olma yahut kendi seçtiği bir din veya inancı benimseme ve din veya inancını tek başına ya da toplu olarak alenen yahut özel suretle ibadet, uygulama, ayin ve öğretimini sağlama biçiminde açıklama özgürlüğünü de içerir”...Denilmektedir.

Anayasamızın 90. Maddesinde yer alan düzenlemeye göre; “...usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası Andlaşmalar kanun hükmündedir”.

Din ve Vicdan Hürriyeti başlıklı 24. Maddesinde: “Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir. Kimse, ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz...”denilmektedir. Bu düzenleme, Anayasamızda yer alan temel hak ve özgürlüklerin güvencesini oluşturan; herkesin herhangi bir ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğunu düzenleyen 10. Madde; temel hak ve hürriyetlerin dokunulamaz, devredilemez ve vazgeçilemez olduğunu düzenleyen 12.Madde ve temel hakların, özlere dokunulmaksızın yalnızca anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplerle sınırlandırabileceğini, sınırlamaların “demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin

gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağını” düzenleyen 13. Maddesiyle birlikte değerlendirilmelidir.

Ancak,İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan 08.03.2013 tarihli rapora göre, Türkiye genelinde 937 Cemevi bulunmaktadır. Aleviler, 81 ilin 31'inde ise, mekansal olarak kendilerini ifade edebilecekleri herhangi bir ibadet yerine sahip değillerdir.

Bu çerçevede;

- 1)Türkiye’de var olan Cemevi sayısı hakkında bir bilgiye sahip misiniz?
- 2)Türkiye’de Cemevi olmayan iller var mıdır? Var ise hangileridir?
- 3) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2 Aralık 2014 tarihinde vermiş olduğu Cemevlerinin ibadethane sayılması, ibadethane olarak ayrıcalıklardan yararlanması gerektiğine dair kararın gereğini yerine getirmek amacıyla, Hükümet olarak ne gibi yasal düzenleme ve idari uygulamalar yapmaktasınız? Yapılamakta ise bunlar nelerdir?
- 4) Bu kararın gereği olarak, Cemevlerinin ibadethane niteliğiyle yasal bir tanımlamaya kavuşturulması amacıyla, ibadethane tanımını içeren hangi yasalarda değişiklikler gerçekleştirilmiştir?
- 5) Elektrik kullanım bedelleri ve su tüketim bedelleri devlet tarafından karşılanmakta olan Cemevleri var mıdır? Var ise hangileridir? İmar planlarında yer almış olan Cemevlerinin sayısı hakkında bir bilgiye sahip misiniz?
- 6) Meclisi kararıyla Cemevlerini ibadethane statüsünde kabul etmiş olan belediyelerin sayısı hakkında bir bilgiye sahip misiniz? Bu belediyeler hangi parti belediyeleridir?
- 7) Cemevleri yaptırma dernekleri aleyhine açılmış davaların sayısı hakkında bir bilgiye sahip misiniz? Davalar neticesinde kapatılmasına karar verilen dernekler var mıdır?
- 8) Cenazelerini Cemevinden kaldırmak üzere izin talebinde bulunan tutuklu ve hükümlülere “Cemevi ibadethane değil” denilerek izin verilmediğine dair kamuoyuna yansıyan iddialar araştırılmakta mıdır? Bu iddialarla ilgili olarak herhangi bir soruşturma ve kovuşturma başlatılmış mıdır?